

3. BÜYÜK FİDAN DİKİMİ

*Topraklı olarak nakli ve dikilmesi icap eden boylu ibrelili ağaç fidanları ile 2m ve daha boylu yaşlı yapraklı ağaç fidanlarının dikimi için 50x50 cm den küçük olmayan bir çukur açılır ve fidanlar buraya dikilir.

*Dikim sırasında fidan köklerinin rüzgar ve güneşe katiyen maruz bırakılmaması şarttır.

4. TÜPLÜ FİDAN DİKİMİ

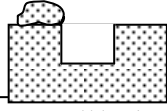
*Fidan köklerini saran toprağın katranlı mukavva veya naylon ile sarılması suretiyle elde edilen topraklı fidanlara tüplü fidan denir.

*Şaşırtılmamış 1 veya 2 yaşındaki fidanlar tüplere şaşırtılır ve belirli bir süre (Çoğu zaman bir vejetasyon devresi) tüpler içinde kalan fidanlar az veya çok gelişmiş, bir yıl yaşlanmış olarak (1/1, 2/1 yaşında) açık sahalarda dikime tabi tutulurlar. Fidanların tüplere alınmasında basit bir tahta kalıptan faydalanılır.

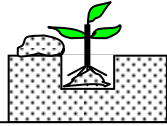
Tüplü fidanlar dikim mevsimi yastıklardan alınır. Birbiri üstüne istif edilebilecek şekilde yapılmış özel kutulara yerleştirilerek kamyonlarla ağaçlandırma sahalarına sevk edilir.

Bu fidanlar, tüp tabanından çıkan uzun kök budandıktan sonra ağaçlandırma yerinde açılan uygun büyüklükteki çukurların başına taşınır.

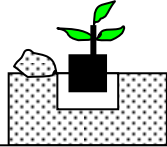
Tüp malzemesi olarak naylon kullanılmış ise fidan çukuru başına getirilen tüplü fidanın naylon ambalajı jilet veya çakı ile kesilir veya çivileri çekilerek açılır. Hiçbir zaman ambalajı ile dikilmez. Fidan çukur içine dik olarak oturtulduktan sonra etrafı 5 cm. toprakla beslenir ve ambalaj çekilerek alınır. Sonra etrafına kök boğazına kadar toprak doldurularak fidan kök boğazına pek yaklaşmadan ayakla sıkıştırılır.

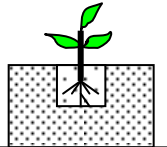
50x50 Büyüklükte Bir Çukur Kazılır

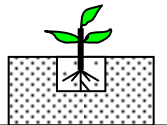
Çukura Bir Miktar Toprak Koyup Üzerine Fidan Kökü Yerleştirilir

Fidan Topraklı İse Ambalajı Açılır ve Toprağı Dağıtılmadan Yerleştirilir

Kökün Duruşu Bozulmadan Çukur Toprakla Doldurulur

Ayakla Basılarak Fidan Kökü Sıkıştırılır ve Can Suyu Verilir.

DÜNYA ORMANCILIK GÜNÜ VE ORMANCILIK HAFTASI

Dünya nüfusunu artması ve artan nüfusun kişi başına orman ürünleri ihtiyacı çoğalıp, çeşitlenirken, dünya ormanlarının azalması üzerinde önemle durulması gereken bir konu olmaktadır. Bu olumsuz gidiş yani bir yandan nüfus ve ihtiyaçlar artarken diğer yandan ormanların azalması özellikle geri kalmış toplumlarda kendini göstermektedir. Nitekim İsviçre' nin Zürih kentinde 1974 yılında yapılan uluslar arası bir toplantıda dünyada her yıl 18 milyon hektar (Türkiye orman alanına yakın değerinde) genişlikte ormanın tahrip edilerek tarımsal alana dönüştürüldüğü ve doğal dengehin hızla bozulduğu açıklanmıştır.

İşte bu nedenlerle ve ormanın toplum hayatındaki önemli yerini büyük halk kitlelerine aktarabilmek için ülkemizin de üyesi bulunduğu Avrupa Tarım Konfederasyonu (CEA) Ekim 1971 tarihinde yaptığı toplantıda bir "Dünya Ormanlık Günü" kutlanmasını teşvik etmeye karar vermiş ve teklifini bir yıl sonra Roma 'da düzenlenen Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilatı (FAO) toplantısına getirmiştir. Bu teklif teşkilata üye olan Arjantin, Brezilya, Etopya, Fransa, İsrail, Kuveyt, Pakistan, Portekiz, Romanya ve Venezüella tarafından desteklenerek, kuzey yarım kürede ilkbaharın, güney yarım kürede sonbaharın ilk günü olan 21 Mart günü "Dünya Ormanlık Günü" olarak kabul edilmiştir.

HAZIRLAYAN: Uzman Süleyman UYSAL
SDÜ Orman Fakültesi-suleymanuysal@sdu.edu.tr

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
ORMANCILIK ARAŞTIRMA VE UYGULAMA
MERKEZİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.
TEL : 0 246 237 3952
FAKS: 0 246 237 1810
e-posta: ahmettolunay@sdu.edu.tr

T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

ORMANCILIK UYGULAMA
VE
ARAŞTIRMA MERKEZİ

AĞAÇLANDIRMADA
FİDAN DİKİM
TEKNIĞI
BROŞÜRÜ

2013

FİDAN NAKLİ VE DİKİMİNDE DİKKAT EDİLECEK FAKTÖRLER

1. FİDAN NAKLİ VE GÖMÜLMESİ

Fidanın fidanlıktan sökmü ile kültür alanına dikimi arasında geçen zamanı mümkün olduğu kadar kısaltmak gerektiği gibi, bu zaman içinde fidanların korunmasına karşı mümkün olan her türlü koruma tedbirlerini de ihmal etmemelidir. Koruma tedbirleri, ince köklerin uçlarını saran ve su alımı için büyük rol oynayan çok ince ve sık kılcık köklerin yaşaması bakımından bilhassa önemlidir. Bu sebepten dolayı söküm sırasında ve ondan sonraki işlemler de kökçüklere yapışık toprak parçalarının dökülmesine engel olmak gerekir. Köklerin kurumaya maruz kalması yahut elden ele geçmesi gibi haller, bu toprakların ufalanarak dökülmesine sebep olur. Birkaç dakikalık kuvvetli güneş ışınları, kılcık kökleri yok edebilir. Bunların tekrar meydana gelmeleri büyük ölçüde dikim metoduna, toprak şartlarına, dikimden sonraki hava hallerine ve daha birçok faktörlere bağlıdır. Bu faktörlere göre dikimlerde kayıplar azalır yahut çoğalır. Bilhassa uzak fidanlıklardan kültür alanına yahut yakınlarına getirilen fidanların tabi tutulacakları ilk işlem gömüdür. Fidanlara dikime kadar gömüde kalır. Gömü fidanlar için bir nevi ambar yahut silo ödevi görür.

Gömünün dikim yani ağaçlandırma alanı içinde ve bu alanın fidan harcama bakımından merkezi bir durumda olması mümkün olmadığı taktirde alanın kenarında yahut yakınında münasip bir yerin seçilmesi şarttır. Bu yer rüzgar ve öğle güneşinden koruntulu olmalıdır. Yamaçlar ile fazla güneşli güney ve batı tarafa bakan yerlerden kaçınılmalıdır.

Bununla beraber kuzey tarafların mahzurlu olduğu mntıklarada (zararlı rüzgarlar) doğu ve batı kenarları tercih edilebilir. Alanın düz, toprağın taze, hafif ve süzek olması önemlidir. Durgun su bulunan yerler elverişsizdir.

Fidanlar taşıma alanından alınır alınmaz gömü yerinde yahut yakınında gölgelik, rüzgarlardan koruntulu, kuytu bir yerde açılır. Bu durumda fidan köklerini gömünceye kadara güneş ve ve rüzgara maruz bırakılmamalıdır. Zira gayet ince ve duygulu olan kök liflerini öldürmek için birkaç dakikalık güneşe rüzgar etkisi yeter. Kökler biraz kuruca iseler, bunları nemlendirmelidir. Bunun için fidanlar ince bir tabaka halinde gevşek ve kumlu toprak üzerine yalır ve kökler üzerine iğne yapraklı ağaç dalı ile su serpilir. Bu metod ağır topraklar üzerine uygulanmamalıdır. Fidan köklerini suya batırıp çıkartmak aynı maksadı sağlarsa da, kökleri su içerisinde çalkalamaktan mutlaka kaçınılmalıdır.

Gömme yerini hazırlamak için orman toprağının örtüsü ve humus tabakası tamamen kaldırılır ve bir kenara koyarak yayılır. Gömüye 2 metre genişlik vermek yeter. Gömü yeri derin olarak işlenir ve köklerden temizlenir. Ondan sonra gömülecek fidanların köklerinin uzunluğuna uygun derinlikte düz bir hendek açılır. Kökler ve kök boğazı bu hendeğe rahatça girebilmelidir. Hendeğin bir duvarı, fidanları biraz yatıkça koyabilmek için meyil yapılır. Fidanlar, kökleri toprakla temas etmeye üzere hendeği meyil duvarına mümkün olduğu kadar ince bir tabaka halinde ve yatık olarak yalır. Bundan sonra belle genişletilen hendekten çıkan toprak köklerin üzerine atılarak fidanlar kök boğazına kadar gömülür.

Bu toprağın ayakta sıkıca basmak suretiyle kökleri iyice sarması sağlanır. Bu kısmın üzerine bir tabaka toprak atılır ve bu suretle meydana gelen ikinci hendeğin duvarına birinci hendekte olduğu gibi meyil verilir. Bu hendeğe tekrar bir sıra daha fidan yayılır ve kökler hendeği genişletirken çıkan toprakla sıraları arasında sulamayı mümkün kılacak kadar bir aralık (25-30 cm) bırakmak gerekir. Ağaç türlerini ayrı ayrı gömmek hatta yaş ve boyutlarına göre ayırmak doğru olur. Her sıraya yaklaşık olarak eşit sayıda fidan gömmeye çalışılmalıdır. Kurak zamanlarda gömülen fidanları sulamak lazımdır. İğne yapraklı ağaçlara su verirken iğne yaprakları ıslatmamaya dikkat edilmelidir. Bundan dolayı suyu doğrudan doğruya sıralar arasına vermek doğru olur.

İğne yapraklı ağaçların, kısa bir süre için gömülmesi tavsiye edilir. Zira bunlar uzun süre gömülmeye dayanamazlar ve bozulurlar.

Ağaçlandırma alanına gelmiş olan topraklı fidanları dikime kadar muhafaza etmek için, topraksız fidanlarda olduğu kadar ihtimama lüzum yoktur. Topraklı fidanlar kendi topraklarıyla gölge bir yerde 15-20 gün kadar kalabilirler. Yalnız fidan topraklarını dal yahut yosunla örtülmelidir. Kurak zamanlarda sulama ihmal edilmemelidir.

2. KÜÇÜK FİDAN DİKİMİ

Bir-iki yaşlı ve bazı hallerde üç yaşlı ibreli ağaç fidanları ile bir yaşlı yapraklı ağaç (kavak hariç) fidanlarının dikiminde dikim çapası veyahut dikim beli kullanılır. Kendisi ve kullanımı gayet basit olan bu aletlere alışkın bir işçi günde 600-1000 fidan dikedilebilir. Bu suretle dikilecek fidanların 20 cm den uzun olan kökleri daha evvelden kesilmiş olmalıdır.

Çapa ile dikimde beş iş safhası görülür.

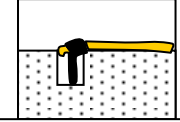
1-İşçi, kuvvetli yapıda bir kültür çapasını çoğu zaman işlenmemiş toprağa dik olarak saplar.

2-Çapa sapına kadar toprağa girdikten sonra işçi, toprak seviyesine az veya çok paralel olan sapı kuvvetlice çeker. Bu suretle çukurun üstü yukarı kaldırılarak çapa levhasının toprakta açtığı çukurun altını genişletir ve bu arada çapayı kendine doğru kuvvetlice çeker. Bu suretle 20-25 cm. derinlikte 10-15 cm. genişlikte bir çukur meydana gelir.

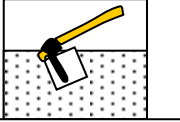
3-Çapa bu durumda iken aynı yahut bir başka işçi sağ eli ile düz olarak çukurun içinde tutar.

4-Bu arada çapa yavaş yavaş fidan köklerine doğru itilmek suretiyle topraktan çıkartılır. Çapanın çıkarılmasıyla levhasının arkasında toplanan az çok gevşek ve kırntı bünyeli toprak fidan köklerine doğru akar ve kökleri kapatır.

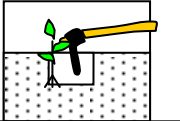
5-Son iş olarak çapa ile çukurun tamamen dolması sağlanır ve dikim işçisi ayağı ile çapanın saplandığı yönde fidanın dibine basar ve kökleri iyice sıkıştırır.

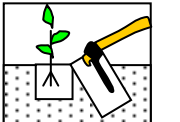
Levhası Dik Duracak Şekilde Çapa Toprağa Saplanır

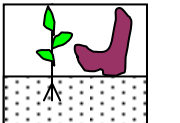
Sap Yukarı Kaldırılarak Yarığın Dibi Genişletilir

Sap Aşağı İndirilerek Yarığın Ağzı Genişletilir ve Fidan Yerleştirilir

Çapa Levhası İle Yarık Kapatılır

Ayakla Basılarak Fidan Kökü Sıkıştırılır